

XXI

YİRMİBİR
MİMARLIK
TASARIM
MEKAN
SAYI 46
HAZİRAN 2006
7,00 YTL

C. ABDİ GÜZER
HARIRI & HARIRI ARCHITECTURE
NSMH
RICHARD ROGERS PARTNERSHIP
ROSS LOVEGROVE

ŞİŞİRİLMİŞ MEKANLAR

ARCHITECTS OF AIR'DEN
IŞIKLI NESNELER

yazıları ile
TEVFİK BALCIOĞLU
ALPAY ER
ZEHRA UÇAR

ISSN 1303-9598

GÖRSELLER: NSMH arşivi ve Parlak Kırmızı

YERİNE AİT OLAN

Konut tasarımı ve yerinin koşullarından beslenen kentsel nitelikleriyle yapımı süren diğer konut yerleşimlerinden ayrılan Narcity yerleşkesini proje mimarları NSMH'tan Nevzat Sayın ve Mert Eyiler mimar Boğaçhan Dünderalp'e anlattı.

Boğaçhan Dünderalp

BD: Konuşmaya "Narcity" projesinin kendine özgü durumunu anlamaya yönelik bir dizi soru ile başlayalım istiyorum. Kenti saran bir konut üretimi çılgınlığı içinde "Narcity" projesini farklı kılan özellikler sizce neler? Davetli bir yarışma ile elde edilen bir proje olarak, projeyi diğer öneriler içinden çekip çıkartan sizce ne oldu? Ve mimar olarak sizin konut üretim düşünceniz içinde bu proje nerede duruyor?

MERT EYİLER: Tepe İnşaat Nisan 2005'te NSMH ile çalışma kararı aldı. Aralık 2005'te konutların satışları başladı. Projeyi diğerlerinden farklı kılmaya çalışmadık; "yer"i dinledik. Problemi sadece "konut üretimi" olarak değil, "Maltepe, Narlıtepe'de konut üretimi" olarak algıladık. Sert, zor eğime sahip araziye anlamaya çalıştık önce, uymamız beklenen -yerin koşullarından bağımsız, büyük olasılıkla masa başında onaylanmış- imar planını ve Maltepe Belediyesi imar kurallarını sorguladık; kabul ettik, red ettik. Kuralları iyileştirmeye; projeyi, yapıları "oraya ait" kılmaya çalıştık.

NARCITY

NSMH (NEVZAT SAYIN MİMARLIK HİZMETLERİ)

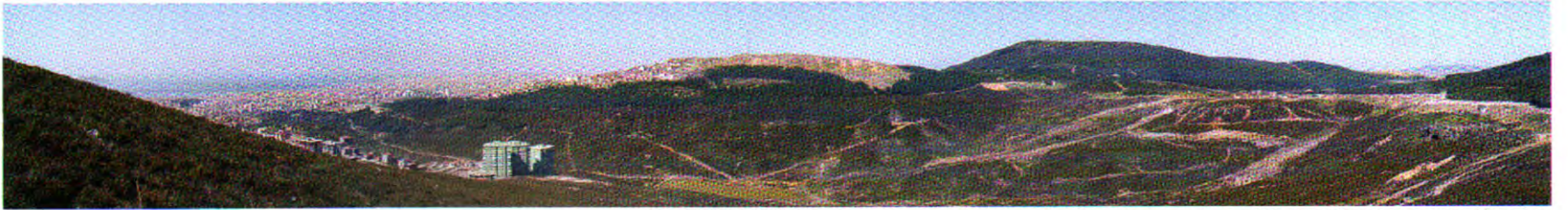
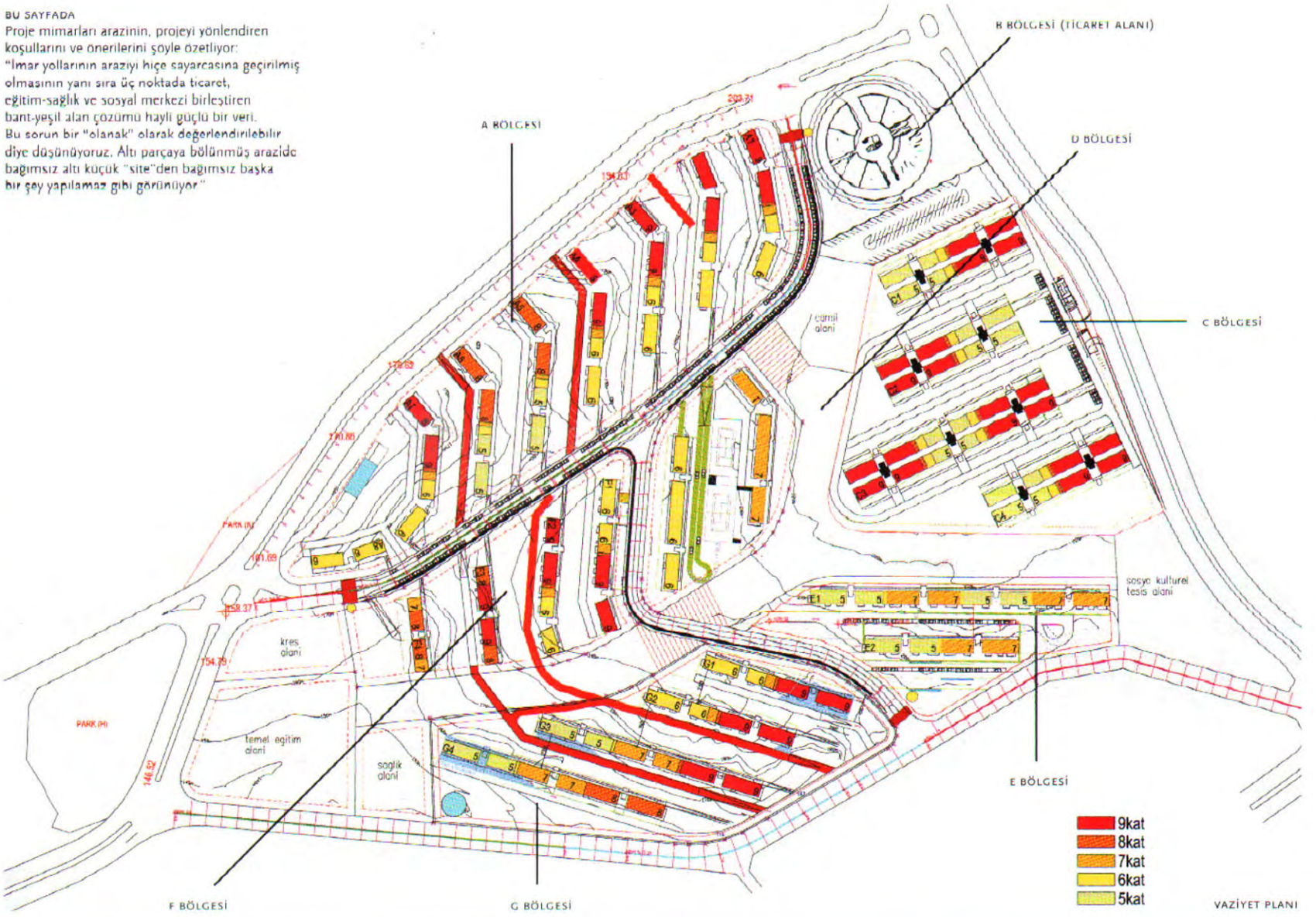
Çevre yolu bağlantısı, altı parçaya bölünmüş yerleşke, 135.000 m² arazi üzerinde 1.000 konut, ortalama 3.500 kişi için yaşam alanı kurmaktan oluşan konu zordu. Parçaları tekrar biraraya getirip, ileride kentin bir parçası olacak "büyükparça"yı yeniden bütünleştirmeye çalıştık. (bkz. karşı sayfa)

Yerleşke için açılan davetli yarışmaya dört ekip çağrıldı: Şevki Pekin, Boran Ekinci-Can Çinici, Ankara'dan bir ekip ve biz girdik. İyi çözdüğümüzü düşündüğümüz arazi ve yapı ilişkisi, farklı tiplerin biraraya gelmesi ile oluşan bloklar, başka kullanımlara olanak veren plan şeması ve yerleşim kararları üzerinden bizimle çalışma kararı alındı.

BD: Arazinin topoğrafik karakterini, özelliklerini ve projeyi belirleyen diğer etmenleri açar mısın? Aynı konut tipolojisine sahip konut blokları, üst kattaki bölgede (C Bölgesi) denize dik yerleşirken, aşağı kottlarda sırt-vadileşme ilişkilerinde -tipolojik bir farklılaşma göstermeden- eğime paralel hareket ediyor. Farklılaşma blok boyunca değişen kat adetlerinde görünürken tekrar eden bir yerleşme dili farkediliyor.

BU SAYFADA

Proje mimarları arazinin, projeyi yönlendiren koşullarını ve önerilerini şöyle özetliyor: "İmar yollarının araziye hiçe sayarcasına geçinilmiş olmasının yanı sıra üç noktada ticaret, eğitim-sağlık ve sosyal merkezi birleştiren bant-yeşil alan çözümü hayli güçlü bir veri. Bu sorun bir "olanak" olarak değerlendirilebilir diye düşünüyoruz. Altı parçaya bölünmüş arazide bağımsız altı küçük "site"den bağımsız başka bir şey yapılamaz gibi görünüyor."

VADİDEN DENİZE UZANAN YERLEŞİM ALANI

ARAZİ

MEVCUT İMAR PLANI

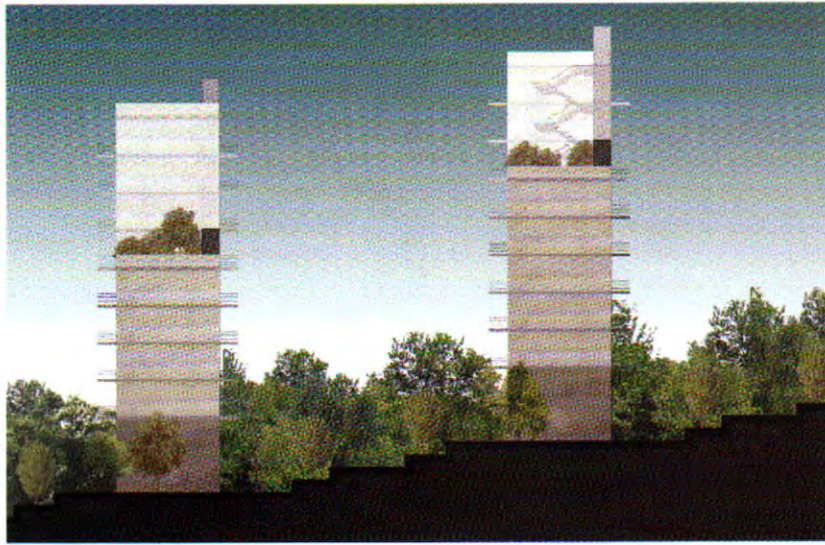

ÖNERİ YERLEŞİM

BU SATIYADA

Araziye en az müdahale ile yapılan yerleştirmek amacıyla hareket eden tasarım ekibi dar kenarını tarif ettiği kutular ile blokları, blokların yan yana ve sırt sırta gelmesi ile oluşturduğu dizileri -arazinin en düz noktasında, C bölgesinde yapıları sırt sırta

ve panoramaya dik; sert eğimle karşılaştığı diğer bölgelerde araziye ve panoramaya paralel yerleştirmiş. Diziler arasında kalan alanlar "ara"lar, her yapı dizisi için kendi ön bahçesi, aynı zamanda da büyük yerleşkenin algılanabilir yeşil tarifli parçaları olmuş.

Bugün üretilen bahçeli konuttan, yüksek katlı 'residence' dedikleri konut tiplerine kadar farklı yaşama biçimleri tarif etmesi beklenen konutların kat planları incelendiğinde bağlamını anlayamadığımız derecede aynıştıkları ve birbirinden ayırd edilmez oldukları; bu anlamda ayırt edici tipolojilerin gelişmediği görülüyor. Burada siz de temel bir konut tipinden hareket ederek onu modülleştiriyor, alt alta, üst üste çoğaltarak farklılaştırıyorsunuz.

Ayrıca mimarlık üretiminiz içinde size özgü bir konut dili olduğunu da söyleyebiliriz. Tek konut da olsa, çok katlı konut da olsa, o dilin, konutun yapısında sürekliliğini kaybetmediğini; büyüklükleri ve ilişkileri tanımlayanın hep o dil olduğunu görüyoruz. 1300 konut da olsa o dili burada da görüyoruz. Bu ilişkiler bütününde ele alış biçiminizi anlatabilir misiniz ?

ME: Yerleşkenin sınırları, neredeyse, Adalar ve Marmara Denizi panoraması ile başlıyor; yerleşim alanı sahil yolu, E5, Başbüyük mevkii ve orman alanı ile sonlanıyor. Kiptaş, yakın çevrede konut üretimi için bir çalışma başlattı. Yeditepe ve Maltepe

Üniversitesi kampüsleri, Marmara Eğitim Köyü iri lekeler olarak görünüyor vaziyet planında. Masa başına çökmeden, hep, size aktardığım "rota"nın farkında olmak isteriz. Gidip yerinde nefes almak, programı tartışmak isteriz: Yakın çevrede neler oluyor, coğrafya dediğimiz "yer" nerede başlıyor, nerede bitiyor önemli. Bu, bir projeyi diğerlerinden ayıran en önemli özellik bizim için.

Dolayısıyla arazi yapısı bu yerleşke için temel hareket noktalarından birisi idi. Amacımız en az müdahale ile yapıları yerleştirmektir. Dar kenarını tarif ettiğimiz kutular ile bloklar, blokların yan yana ve sırt sırta gelmesi ile de diziler oluşturduk. Arazinin verilerini kullanarak dizileri araziye -arazinin en düz noktasında, C bölgesinde yapıları sırt sırta ve panoramaya dik; sert eğimle karşılaştığımız diğer bölgelerde araziye ve panoramaya paralel yerleştirdik. Diziler arasında kalan alanlar "ara"lar, her yapı dizisi için kendi ön bahçesi, aynı zamanda da büyük yerleşkenin algılanabilir yeşil tarifli parçaları oldu. (bkz. bu sayfa)

Zor arazi üzerinde kendimize güvenli alanlar yaratmaya çalıştık. Birincisi ve en önemlisi araziyle

itişmeden eğrileri kullanarak yerleşmek; ikincisi farklı ünitelerin biraraya gelmesine olanak verecek bir şema elde etme. 8 m x 20 m yerleşim birimi içinde, 8 m x 8 m = 64 m² ile 8 m x 20 m = 160 m² arasında değişen üniteler planladık, yatay iki düzlem arasında ihtiyaç programına göre farklı ünitelerden oluşan bloklar elde ettik. 8 m x 20 m yerleşim birimi uzun süredir üzerinde durduğumuz servis alan mekanlarla servis veren mekanların biraradalığından oluşuyor. (8 m'lik en, 4 m'lik yaşama, 1 m'lik koridor ve 3 m'lik servis bantlarından geliyor.) (bkz. 58. sayfa)

BD: İmar verileri tüm bu ilişkileri kurmada nasıl yorumlandı ?

ME: Birincisi balkonlarımızı ve servis koridorlarını kaybettik. Balkonlar yapının büyüklüğünü parçalamak, ortadan kaldırmak için kullandığımız yapısal bir elemandı. Yönetmelikte 50 cm x 50 cm'den daha büyük banyo penceresi yapmanıza izin vermiyor. Biz ise "Yönetmelikte yazanlar ile iyi bir iş çıkarabilir miyiz; nasıl çıkarabiliriz?"i deniyoruz. Öte yandan imar yönetmeliğinin yanı sıra, ekonomik yapı çözümleri, kullanıcı belli olmayan kullanıcı talepleri var optimize etmeye çalıştığımız.

BU SAYFADA
Arazinin en üst noktası aynı zamanda en düz parçası olan, C bölgesi olarak adlandırılan kesimde yerleşim birimlerinden / kutulardan oluşturulan yerleşim blokları düşey sirkülasyonları ortak kullanacak biçimde sırt sırta verilerek ve manzaraya dik olarak konumlandırılmış.

Sert kurallar, istekler, ekonomik dayatmalar özenle kurmaya çalıştığımız kutuya zarar veremedi; kutuları yan yana getirdik, çarpıttık araziye uydurduk... Temel düşüncemiz değişmedi.

BD: NSMH yapı düşüncesinde duvar her zaman çok önemli bir öğe. O, iç ile dışı kuran temel bir belirleyici çoğu zaman. Burada cepheyi oluşturan duvar "iç"in belirleyiciliğinde esnek. Serbest plan-serbest cephe ilişkisine uyan bir durumu var. Ayrıca farklı renkler ile başka bir görevi daha taşımaya çalışıyor. Buradaki cephe-duvar dilini biraz anlatır mısınız?

NEVZAT SAYIN: Doğru. Serbest plan, serbest cephe, üstelik duvarların ana taşıyıcı sisteme tutunuyor olmasına rağmen, bizim kararımız şeffaf bir yapı üretmekti. Ama bunun tam da istediğimiz gibi olamayacağını biliyorduk. Düşündüğümüzle olacak olan arasındaki fark ne kadar açılırsa açılırsın düşündüğümüzde yakın bir yerde durabilmek önemliydi. Bu yüzden bütün duvarı bir "cephe sistemi" olarak düşündük. Doğramalar, renkler, balkonlar, parmaklıklar "duvar"a takılan şeyler değil "duvar".

oluşturan şeyler oldu ve duvar yok oldu. Renk bu yok oluşu kolaylaştıran bir katalizördü. Başlangıçtan beri.

ME: İçerisi ve dışı arasında tek başınlığı ile heyecan verici halini korur; bizim için "duvar" tek yapmak ile çok yapmak değerlendirmeleri sonucunda, yapısal bir eleman olmaktan uzaklaştı bu öneride. Servis koridorunu oluşturan cephede basit, gerektiği kadar kapalı ve güçlü, yaşama alanlarının "yeşil ara"lara açıldığı yüzeyde ise olabildiğince yırtılıp yok olmasını istedik: Şeffaf, delik-deşik ve renkli bir yüzey oldu.

BD: NSMH'nin konut dilinin başka bir özelliği daha var. Malzeme ve yapım sistemi her zaman o dilin temel bir parçası. Malzeme ve yapım sisteminin burada nasıl bir rolü var?

ME: Proje onayı sonrasında betonarme bir yapı kaçınılmaz oldu. Tepe İnşaat'ın da tercihi bu yönde idi. Bir tane ve çok yapmak arasında "nasıl" yapacağınız önemli bir soru oluyor. Yapım teknolojisi karar, eldeki olanakların değerlendirilmesi de yüklenicisiyle beraber yanıtladığımız önemli sorulardı.

Kalıp sistemlerini sorguladık; ağır, hantal tünel kalıp yerine iyileştirilmiş endüstriyel kalıplar kullandık. Betonarme iskelet, 8 m x 20 m'lik temel kutuyu -plan serbestliği elde etmek için- 25 cm x 175 cm boyutlarındaki sekiz perde ile yapının çepçerlerinde tarif etti. Kurgu, en başta atölyede ön üretim ile oluşturulacak elemanların sahada montajı idi. Prekast elemanların üretim ve montajı, işin ekonomisi açısından doğru bulunmadı. Sahada üretimin egemen olduğu bir yapım gündemde.

BD: Projenin genelinde sosyal alanlarla konutlar arasındaki ilişki nasıl kuruluyor?

NS: Altı konut alanı dışında bir ticaret alanı var. Sosyal merkezin bu ticaret alanında olması ve Narcity dışından insanlar tarafından da kullanılıyor olması önemli bir karardı. Ayrıca yerleşkenin geometrik ortası sayılabilecek olan bölgede bir sosyal merkez daha var ve yalnızca Narcity sakinleri için bu bölgedeki konutlar diğerlerinden daha farklı. Ağırlıklı olarak stüdyo daireler, olası gürültü patırtıdan, kentin sesinden rahatsız olmayacak olanlar için. Başından beri önemli olduğunu düşündüğümüz ara bahçeler ise daha az sayıdaki

MİMARİ PROJE: Nevzat Sayın, Mert Eyiler
 PROJE EKİBİ: Nevzat Sayın, Mert Eyiler,
 Sibel Özdoğan, Onur Eroğuz,
 Bahar Lakerta, Emre Çetinel,
 Metehan Kahya, Umut Durmuş,
 Özlem Altınkaya, Demet Külekçi,
 Atılgan Algan, Serra Devran,
 Bruna Da Silva Albuquerque,
 Hakan Demirel, Erdal Pabuçcu,
 Sevgi Yener, Leyla Kori, Elif Alık,
 Berna Ayaz

PROJE TARİHİ: 2005

YAPIM: Sürüyor

STATİK: Kinacı Mühendislik, Zafer Kinacı
 MEKANİK: Klips Mühendislik, Fatih Atabek,
 Neslihan Türkoğlu

ELEKTRİK: Kaltes Mühendislik,
 Orhan Uzunalioğlu, Kamil Yiğit

ALTYAPI: Ekiz&Ekiz Proje, Banu Ekiz

PEYZAJ: Ata Turak

İŞVEREN: Tepe İnşaat San. Aş.

PROJE YÖNETİMİ: Fehmi Çataltepe

PROJE MÜDÜRÜ: Cüngör Takaz

KABA YAPI ŞEFİ: Emre Bolukbaşı

İNCE YAPI ŞEFİ: Suat Adalı

TEKNİK OFİS: Aykut Menevşe, Deniz Eskiçırak
 (Mimar), Hüseyin Türe (Mekanik),
 Yusuf Yılmaz (Elektrik)

PAZARLAMA YÖNETİMİ: Zeynep Salman, Marmara
 Bölgesi Yatırım Projeleri
 Pazarlama Ve Satış
 Koordinatörü

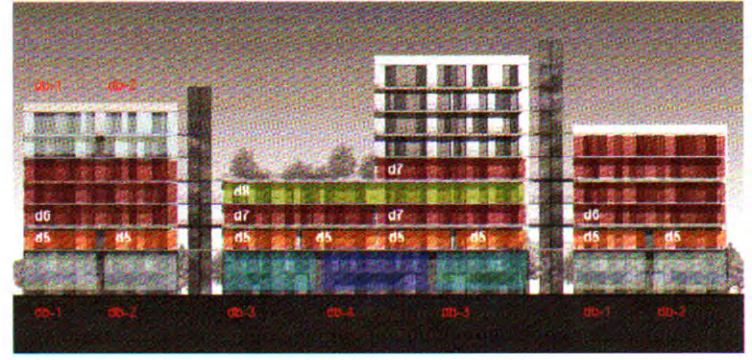
PAZARLAMA VE SATIŞ EKİBİ: Zeynep Salman,
 Vildan Alpogun,
 Berna Erkartal, Füsün
 Altın, Demet Külekçi

YAPİ DENETİM: Piramit Mimarlık, Vuslat Vural
 RUMSAT PROJESİ: Piramit Mimarlık, Aysegül Ubuş,
 Esmâ Sarıkaya

UYGULAMA PROJELERİ: AA Mimarlık,
 Tümay Türkmen

MAKET: Armi Maket

3D: Parlak Kırmızı, NSMH

BU SAYFADA

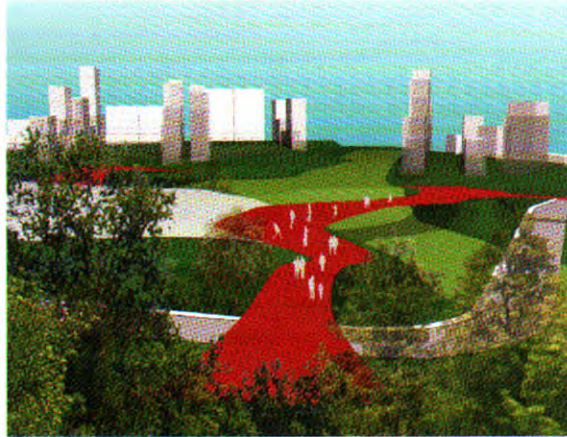
SAĞDA (TÜM KOLON BOYUNCA): Olası bir apartman
 bloğunda 8x20 m'lik yerleşim birimi içinde üretilen
 daire tiplerinin katlar boyunca bir araya
 (yan yana - üst üste) geliş örneği.

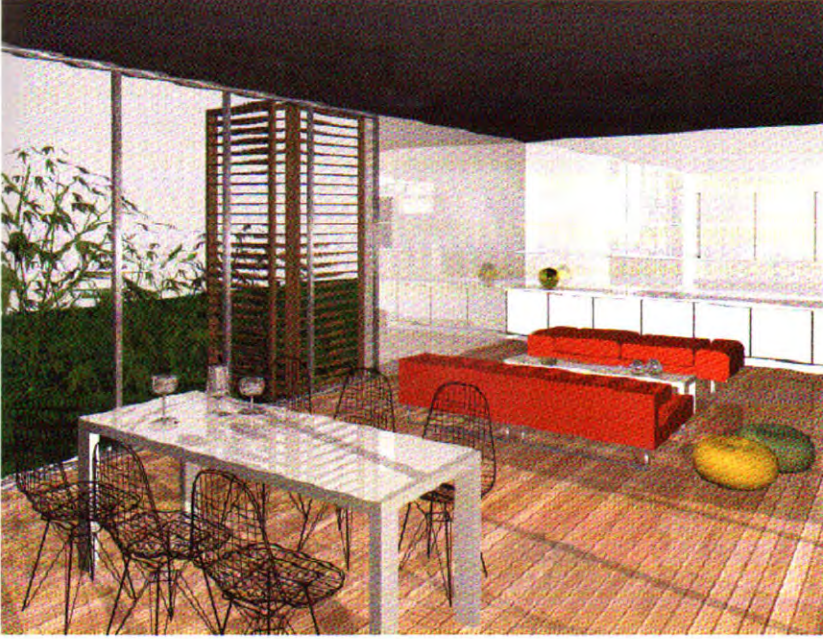
ALTTA: "8x20 m"lik yerleşim birimi.

ALTTA ORTADA VE EN ALTTA: Nacity'de, tüm
 yerleşmeye hizmet edecek büyük, tek bir alan
 olarak D bölgesi ayrılmış. Yaya köprüleri yerleşke
 içindeki dolaşımı ve konutlar, ara mekanlar arası
 erişimi sağlıyor.

8 x 20 M'LİK YERLEŞİM BİRİMİ

NEYZAT SAYIN
1978'de EÜ GSF (D. DEÜ) Mimarlık Bölümü'nü bitirdi. 1980-84 arasında, Cengiz Rekteş ile çalıştı. 1985'te kendi mimarlık atölyesini kurdu. TMMOB Ulusal Mimarlık Sergileri'nde: 1990'da Grafik sunuş Dalı, 1992'de, 1996'da, 1998'de Yapı Dalı Başarı Ödülleri ve 1998'de TSMMD Uygulama Ödülü'nü; 1996'da Türkiye Prefabrik Birliği Ödülü'nü aldı. Bursa Uludağ Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde proje stüdyosu yürütücülüğü yaptı.

MERT EYİLER
1991'de Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde başladığı mimarlık eğitimi, 1995'te İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde tamamladı. 1995-1997 yılları arasında MSÜ Fen Bilimleri Fak. Yapı Bilgisi programında yüksek lisansını tamamlayan Eyiler 2000 yılında başladığı YTU Fen Bilimleri Fak. - Bilgisayar Ortamında Mimarlık doktora programını tamamlamadı. 2004 Ulusal Mimarlık Sergisi'nde Mimari Proje-Yaşam Çevresi ve Mimari Proje-Fikir sunumu dallarında ödüle aday gösterilen mimar okul sonrası mimarlık eğitimi için Nevzat Sayın ile çalıştı.

insanlar için ve özellikle çocuklar için buluşma, karşılaşma alanı. En alt iki noktada da ise yine içe dönük iki sosyal merkez var.

ME: Aslında sosyal alan altı bölgenin tam ortasında, yoğunluğu parçalaması için, vaziyet planı kararı olarak belirdi. Her bölge için sosyal alanlar yaratmak yerine, tüm yerleşkeye hizmet edecek büyük, tek bir alan ayırmak istedik. D bölgesi, buluşma noktası oldu tüm yerleşkede. Sosyal merkeze ait yapısal program tamamlanmadı. İşletme kararlarının oluşmasını bekliyoruz.

BD: Projenin büyüklüğü düşünüldüğünde, Belediye, girişimci, çevre sakinleri ve mimar olarak sizlerin etkileşiminde, bu projeye özgü nasıl bir süreç içinden geçiliyor?

ME: Bu ölçekte bir çalışma için "çevre sakini" tanımınız, tüm "Başbüyük Mahallesi sakinleri" oluveriyor birden. Üst kararları çoktan alınmış ve sizin karar üretiminizin dışında kalan bir alana taşıyor konu.

İdari çalışma ise, herşeyi ile yazılmış, "ne yapmanız ve ne yapmamanız" gerektiğinin tarif edildiği bir

kurallar bütünü, tüm süreç boyunca, gerçekten başka bir proje olarak karşınızda. En önemli konu "girişimci". "Yatırımcı, yapımçı, yönetici, değerlendiren" aktör olarak aynı anda ya da farklı zamanlarda hep aynı aktör olarak karşımıza çıkıyor. "Girişimci" saydığım aktörlerin herbiri ya da hepsi olabiliyor. Mayavera ve Evidea projelerinde de aynı durum ile karşılaştık. Tüm kararların tek yerden değerlendiriliyor olması, "iş"i kolaylaştıracağı yerde daha da zorlaştırıyor. Projenin büyüklüğü, "tek yapmak" ile "çok yapmak" üzerinde çalışmanın karmaşıklığını çözmenizi gerektiriyor. "Ölçek" projenin en belirleyici öğesi oluyor hep. Biraraya getirme süreci ve temel kararı çokluk içinde de aynı işliyor. Mevcut durumu bir veri olarak kullanmak, onun içine sızmak daha değerli geliyor; arazi verileri projenin ta kendisi oluveriyor.

BD: Buradaki asıl yaşam, insanlar yerleşip, birbirleriyle ve yapı çevre ile ilişkiler kurmaya başladıklarında başlayacak. Şu anda tam olarak öngörülemez bu yaşam için sizin için nasıl bir veri oluşturdu? Bu duruma karşı bir strateji geliştirdiniz mi?

ME: Tahmin edilebileceği gibi bu ve benzeri projelerde tasarımcı için en önemli konu problemi nasıl ve nereden tarif edeceği: "Bir yaşam olarak mı" yoksa "karlı bir yatırım olarak mı". İkisi birden diye sevimli kolay bir yanıt bulunabilir, ama biliyoruz ki doğru olmaz. Bu tür yerleşkeler sentetik bir tanıma dayanıyor. Çözümünde sentetik olması kaçınılmaz. Şimdilik en önemli özellikleri daha yaşanmadan parasal değerlerinin artıyor olması. Bütün bunlara rağmen bir ay önceki sosyal merkezlerle ilgili konuşmadan anlaşılacağı gibi biz bir tür ortak hayatın oluşacağını umuyoruz. Ve oluşacak olanın nasıl olması / olacağı konusundaki öngörülerimiz tasarıma yansıyor. Yerleşme örüntüsü ortak alanlar; açık, yarı açık ya da kapalı sokaklar, koridorlar, balkonlar, teraslar, olabildiğince iç içe geçirilmiş farklı tip ve büyüklükler bunun sonucu.

ME: Kullanıcısı belli olmayan bir işte, yapının yaşamın gereklerine uyum sağlaması için öngörülerimiz var; yaşama ait sonra burada olacaklarla ilgili ise öngörümüz yok. Ben, yaşamı takip etmek istemiyorum.